

Sodelovanje socialnih delavcev in policistov

Vinko Gorenak¹, Irena Gorenak²

Da so sodelovanje in odnosi med posamezniki ter organizacijami nujni za uspešno in učinkovito doseganje ciljev posameznika in organizacij, je že večkrat potrjena trditev različnih raziskovalcev doma in v tujini. Še zlasti je sodelovanje, ki temelji na dobrih in transparentnih odnosih, pomembno za organizacije, katerih cilj je skrb za pomoč članom skupnosti. Med policijo in socialnimi službami obstaja splošen konsenz o nujnosti tesnega sodelovanja, ki se glede na rezultate raziskav krepi in izboljšuje. Sodelovanje med organizacijami, poleg različnih napisanih pravil, dogovorov in zadolžitev, temelji na odnosih med posameznimi pripadniki teh organizacij, ki v vsakodnevni praksi bolj ali manj uspešno in učinkovito sodelujejo. V raziskavi, ki je bila narejena med 336 delavci centrov za socialno delo v Republiki Sloveniji, smo s pomočjo factorske analize identificirali pet dejavnikov, s katerimi smo merili ocene in stališča strokovnih delavcev centrov za socialno delo do njihovega sodelovanja s policisti. Ti dejavniki so: službeni odnosi, medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti, reševanje službenih problemov, izboljšanje sodelovanja s policisti in medosebne kompetence policistov. Ugotovili smo, da med vsemi naštetimi dejavniki obstaja pozitivna povezanost in da lahko z njimi skupno pojasnimo 46,2 % celotne variance službenih odnosov. Konkretnije smo ugotovili, da ima poznavanje medsebojnih pristojnosti in odgovornosti 19,6 odstoten vpliv na službene odnose, dodatno na službene odnose vpliva skupno reševanje problemov, saj smo pojasnili 21,3 % variance in medosebne kompetence policistov, saj smo z njimi pojasnili 24,9 % variance službenih odnosov. Ugotavljamo, da je za obe instituciji pomembno permanentno spremljanje kvalitete odnosov in sodelovanja med njima. Kot izziv pa postavljamo identifikacijo dejavnikov, ki zavirajo dobre, odkrite, transparentne in učinkovite službene odnose ter sodelovanje, in iskanje ter uporabo različnih ukrepov za odpravljanje le teh za učinkovitejše delovanje obeh institucij.

Ključne besede: službeni odnosi, sodelovanje, policisti, socialni delavci, Slovenija

UDK: 351.74+364-78

1 Uvod

Sodelovanje in odnosi med posamezniki ter organizacijami so nujni za uspešno in učinkovito doseganje ciljev posameznika in organizacij. Ury (1998) ugotavlja, da je sodelovanje nujnost na vseh področjih in to med organizacijami in zaposlenimi v organizacijah. Različni avtorji (Laufer, 1984; Shockley Zalabak, 1999; Trunk Širca in Tavčar, 1998) ob proučevanju sodelovanja organizacij z okoljem ugotavljajo, da se organizacije odzivajo na vplive iz okolja, da organizacije in udeleženci iz okolja sodelujejo, da bi dosegli svoje cilje ali cilje organizacije ter da s sodelovanjem oblikujejo in soustvarjajo dogodke znotraj organizacij in v okolju. Gorenakova (2007) pa ugotavlja, da so za uspešno delo in reševanje problemov pomembni tako sodelovanje in odnosi med posamezniki kot sodelovanje in odnosi med orga-

nizacijami, saj je uspešnost cilj posameznikov in organizacij. Še zlasti je sodelovanje, ki temelji na dobrih in transparentnih odnosih, pomembno za organizacije, katerih cilj je skrb za pomoč članom skupnosti. Med policijo in socialnimi službami obstaja splošen konsenz o nujnosti tesnega sodelovanja. Sodelovanje med organizacijami, poleg različnih napisanih pravil, dogovorov in zadolžitev, temelji na odnosih med posameznimi pripadniki teh organizacij, ki v vsakodnevni praksi tudi bolj ali manj uspešno in učinkovito sodelujejo. Na omenjeno sodelovanje in odnose pa vplivajo različni dejavniki.

V pričujočem prispevku govorimo o sodelovanju med socialnimi delavci in policisti. Posebno pozornost namenjamo identifikaciji dejavnikov, s katerimi socialni delavci ocenjujejo svoje sodelovanje s policisti, oceni kompetenc policistov s strani socialnih delavcev ter vplivu teh dejavnikov na službene odnose med socialnimi delavci in policisti.

1.1 Policija in skupnost

Kolenčeva (2002) ugotavlja, da je za učinkovito in uspešno opravljanje nalog policije nujno njeno sodelovanje z re-

¹ Vinko Gorenak je izredni profesor, zunanji sodelavec Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Je avtor številnih raziskav s področja upravljanja varnostnih organizacij.

² Irena Gorenak je izredna profesorica na Fakulteti za logistiko Univerze v Mariboru. Njeno raziskovalno področje obsega odnose med zaposlenimi v organizacijah in odnose med organizacijami. E-pošta: irena.gorenak@fl.uni-mb.si

gionalnimi in lokalnimi skupnostmi, njihovimi organi in organizacijami, sodnimi institucijami ter drugimi organi in organizacijami. Lobnikar in Pagon (1995) ugotavljata, da je policija javna služba, ki je prebivalcem na voljo 24 ur na dan, sedem dni v tednu, hkrati pa mnogo storitvenih funkcij, ki jih opravlja policija v skupnosti, spada tudi na področje socialnega dela. Ista avtorja tudi ugotavljata, da sta center za socialno delo in policija instituciji, ki imata pomembno vlogo v lokalni skupnosti na področju zagotavljanja varnosti in miru, zato je medinstitucionalno sodelovanje neizogibno, saj so problemi vedno kompleksnejši in v pristojnosti reševanja tako policistov kot socialnih delavcev.

Policijsko delo v skupnosti Weisel in Eck (v Meško, 2001: 275) opredeljujeta kot »različne oblike prakse, ki so združene v ideji, da morata in policija in javnost postati boljša partnerja pri nadziranju kriminalitete, nereda ter drugih problemov«. Wilkinson in Rosenbaum (v Meško, 2001: 275) menita, da policijsko delo v skupnosti predstavlja »temeljno spremembo v vlogi policistov, upoštevajoč spremembe njihovih veščin, motivacije in priložnosti za udejstvovanje pri reševanju problemov in razvijanje novega partnerstva s ključnimi elementi v skupnosti«. Dean et al. (2000) ugotavljajo, da policijsko delo v skupnosti gradi sodelovanje med policijo in skupnostjo s poudarjanjem štirih ključnih elementov: preprečevanje kaznivih ravnanj, reševanje problemov, partnerstvo med policijo in skupnostmi ter organizacijske prilagoditve. Po mnenju Meška (2001) pa policijsko delo v skupnosti v marsičem spominja na situacijsko preprečevanje kriminalitete, ki temelji na domnevi, da je treba poiskati probleme v skupnosti, odkriti vzroke zanje in v sodelovanju s skupnostjo ustrezno ukrepati. Gre torej za sodelovanje policije s prebivalstvom in drugimi službami pri prepoznavanju problemov ter iskanju možnih rešitev zanje in tudi pri izvajanju različnih ukrepov. Po mnenju Pečarja (2001: 206) opravljanje policijskih dejavnosti v skupnosti »zahteva različne organizacijske prilagoditve z usposabljanjem, vodenjem in sodelovanjem motiviranih ljudi«. Meško in Lobnikar (2005, 89) ugotavljata, da policijsko delo v skupnosti poudarja sodelovanje, doseganje soglasja in skupno reševanje varnostnih problemov v skupnosti, pri izvajanju le tega pa se pojavljajo številne težave, ki izvirajo iz pojmovanja vloge policije v družbi in različnih prepričanj policistov o pravem policijskem delu.

Jere, Sotlar in Meško (2012) ob pregledu prakse in raziskovanja policijskega dela v skupnosti v Sloveniji ugotavljajo, da policijsko delo v skupnosti v Sloveniji še ni popolnoma uveljavljeno, kljub temu pa je viden napredek, ki ga je mogoče pripisati načrtnemu delu v slovenski policiji, saj je policijsko delo v skupnosti sestavni del temeljnega usposabljanja za nove policiste ter del specializiranih usposabljanj za policijske šefe in vodje policijskih okolišev. Isti avtorji tudi ugotavljajo, da so bile v slovenskem prostoru v zadnjih 20-ih letih opravljene

številne raziskave o policijskem delu v skupnosti, ki so med drugim pokazale, da so prebivalci pretežno zadovoljni s sodelovanjem policije z lokalnim okoljem ter da so prebivalci in policisti bolj naklonjeni policijskemu delu v skupnosti kot tradicionalnim pristopom policijskega dela.

Meško, Sotlar, Lobnikar, Jere in Tominc (2012) ugotavljajo, da je v Sloveniji policijsko delo v skupnosti relativno dobro opredeljeno na normativni ravni, kar pa za implementacijo v praksi ni dovolj. Po njihovem mnenju manjkajo zlasti organizacijske spremembe v policiji, predvsem pa ocenjevanje uspešnosti policijskega dela v skupnosti. Avtorji ugotavljajo, da so glavni protagonisti policijskega dela v skupnosti policisti, ki jih pri njihovem delu podpirajo prebivalci, na načelni ravni pa se jim pridružujejo tudi predstavniki lokalnih skupnosti.

1.2 Socialno delo

Človekova dejavnost, ki jo od konca 19. stoletja poimenujejo socialno delo, je med ljudmi prisotna vse od zgodnjih časov naše zgodovine, saj so vse znane obstoječe človeške skupnosti vzpostavile in razvile takšno ali drugačno obliko samopomoči in pomoči drugim članom skupnosti v obdobju raznovrstnih stisk, osebnih ali družbenih težav ter naravnih katastrof, ugotavljata Milošević Arnold in Poštrak (2003). Milošević Arnold in Poštrak (2003) predstavljata razvoj socialne dejavnosti in ugotavljata, da je bilo na našem območju v obdobju med obema svetovnjima vojnima, takoj po prvi svetovni vojni, v socialni dejavnosti največ pozornosti namenjene poledicam vojne in reševanju problemov, ki jih je ta povzročila, nato je sledilo obdobje sprejemanja številnih zakonov za zaščito delavcev, uvedba socialnega zavarovanja za različne skupine delavcev in razvoj socialnega skrbstva, proti koncu tega obdobja pa so se oživele socialne dejavnosti na lokalni ravni. Prvo desetletje po drugi svetovni vojni so področje socialnega dela zaznamovali ukrepi za zagotovitev preživetja ljudi in reševanje najakutnejših socialnih problemov, kot so agrarna reforma, prerazdelitev stanovanj, oblikovanje sistema za pomoč borcem, vojaškim vojnim invalidom in žrtvam vojne. Sledi začetek profesionalizacije in institucionalizacije socialnega dela, za katerega je značilna skrb za zadovoljevanje potreb delovnega človeka in njegove družine, zagotavljanje zdravih življenjskih delovnih razmer za vse člane družbene skupnosti, zdravstveno varstvo in pomoč družbenim skupinam s specifičnimi potrebami. V obdobju podružbljanja socialnih dejavnosti je bil glavni cilj socialne dejavnosti zgraditev humanih socialističnih odnosov socialne politike, saj je v razmerah svobodnejše tržne proizvodnje prišlo do zaostrovanja nekaterih socialnih problemov in do povečanja socialnih razlik med ljudmi. Obdobje po osamosvojitvi je v znamenju prehoda socialnega dela v profesijo, sta prepričana avtorja in med cilje socialnega dela v Sloveniji danes prištevata: sodelo-

vanje pri oblikovanju programov socialnega varstva, socialne varnosti in socialne politike; prizadevanje za spoštovanje človekovih pravic; spodbujanje in razvijanje samopomoči; razvijanje prostovoljnega dela kot komplementarnega elementa profesionalnemu socialnemu delu in zagotavljanje kvalitetnih storitev vsem uporabnikom.

Klinar Blaznikova (2007) ugotavlja, da je naloga države in lokalnih skupnosti zagotavljati razmere, ki bodo posameznikom v povezavi z drugimi v družinskem, delovnem in bivalnem okolju omogočale ustvarjalno sodelovanje in ureničevanje njihovih razvojnih možnosti ter da bodo s svojo dejavnostjo dosegali tako raven kakovosti življenja, ki bo primerljiva z drugimi v okolju in bo ustrezala merilom človeškega dostojanstva, če si posameznik tega ne more zagotoviti samostojno, je upravičen do določenih pravic iz socialnega varstva.

Zakon o socialnem varstvu (2007: 1. člen) opredeljuje, da »socialno varstvena dejavnost obsega preprečevanje in reševanje socialne problematike posameznikov, družin in skupin prebivalstva«. Isti zakon (43. člen) tudi opredeljuje, da država zagotavlja mrežo javnih služb za socialno preventivo, prvo socialno pomoč, osebno pomoč, pomoč družini za dom, institucionalno varstvo ter vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji, občina pa zagotavlja mrežo javne službe za pomoč družini na domu.

Centri za socialno delo so javni zavodi, ki jih je ustanovila država. V Republiki Sloveniji je 62 centrov za socialno delo, ki v okviru svojih pooblastil nudijo pomoč posameznikom, družinam in posebnim skupinam prebivalstva pri iskanju poti iz stiska in težav (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2013).

1.3 Sodelovanje policije in centrov za socialno delo

Gorenakova, Rančigajeva in Lobnikar (2007) ugotavljajo, da med policijo in socialnimi službami obstaja splošen konsenz o nujnosti tesnega sodelovanja, ki pa se dejansko v praksi še vedno premalo udejanja. Potrebo po povezovanju oziroma sodelovanju med obema službama so že v preteklosti omenjali različni avtorji (Goldstein, 1977; Pečar, 1974; Vollmer, 1919; Vollmer, 1930; Wilson, 1968). Raziskovanje odnosov in sodelovanja med policisti ter socialnimi delavci se je nadaljevalo predvsem z identificiranjem dejavnikov, ki vplivajo na to sodelovanje. Trojanowicz (1990) v okviru proučevanja sodobnega policijskega dela v skupnosti med drugim ugotavlja, da sistem socialnega skrbstva ne omogoča dovolj velike interakcije socialnih delavcev s skupnostjo, vendar konkretnega načina reševanja problemov v sodelovanju z organizacijami s področja socialnega skrbstva ni navedel, čeprav je socialno

delo vedno predstavljalo pomemben element policijske dejavnosti, kar je Wilson (1968) pokazal z identifikacijo socialnega delavca kot enega izmed tradicionalnih policijskih stilov.

Liddle in Gelsthorpe (1993) sta ugotovila, da sta slaba in nezadostna komunikacija med policisti in socialnimi delavci ter odpor oziroma težavno sprejemanje novih načel partnerskega odnosa med obema institucijama tista dejavnika, ki najbolj zavirata učinkovite odnose in sodelovanje. Phillips, Jacobson, Prime, Carter in Considine (2002) med dejavnike, ki imajo negativen vpliv na uspešnost sodelovanja med policijo in socialnimi službami, prištevajo neuskladenost terminologij in omejenost podatkov. Kot omejenost podatkov navajajo pomanjkanje ustreznih, nepopolnih, nedostopnih in netočnih informacij, ki so neizogibne za učinkovito delovanje in izvirajo od policije, ki ni zbrala dovolj podatkov o storilcu ali žrtvi, ali od socialnih služb, ki o razpolaganju z njimi niso obvestile policije.

Tudi v našem prostoru so različni domači avtorji raziskovali odnos in sodelovanje policijskih organizacij s centri za socialno delo. V nadaljevanju predstavljamo nekatere izmed njih. Lobnikar in Pagon (1995) govorita o motečih dejavnikih, ki ovirajo delovanje policije na področju socialnega dela, in mednje prištevata: pomanjkanje priznanja za opravljeno delo, izolacija in ograditev od problemov, ki v temelju spadajo na področje socialnega dela, neprimerno in nezadostno izobraževanje ter usposabljanje policije na področju socialnega dela in uslužnostnih dejavnosti, namenjenih skupnosti, blokiranje informacij, ki jih pri svojem delu zberejo policisti, prekrivanje in podvajanje ukrepov policije ter institucij socialnega dela pri obravnavanju posameznega primera. Koncilja (2002) je proučeval sodelovanje med policijo in centri za socialno delo. Ta odnos je ugotavljal na vzorcu policistov in socialnih delavcev. Med drugim je ugotovil, da policisti ne poznajo dovolj termina oziroma pomena servisnih dejavnosti policije, da na sodelovanje policije in centrov za socialno delo ne vpliva neustreznost kadrovske in socialnih resursov, da sodelovanje obeh institucij vpliva na stanje javne varnosti, da je sodelovanje policije in centrov za socialno delo dobro na področju otrok in mladoletnikov, na drugih področjih pa je zanemarljivo, da je sodelovanje policije in centrov za socialno delo odvisno od zakonodaje in tudi od medsebojnega interesa organizacij, da policisti in socialni delavci različno pojmujejo ovire za medsebojno sodelovanje, da se delo policistov in socialnih delavcev pogosto prepleta, kar pa ne drži za sodelovanje, da policisti in socialni delavci nimajo ustreznih spodbud za sodelovanje. Palmer in Pagon (2002) sta proučevala odnos policistov do socialnih služb. Rezultati so pokazali veliko pripravljenost policistov za sodelovanje s socialnimi službami. Avtorja ugotavljata, da so policisti prepričani, da so socialni delavci oziroma delavke osebe, ki bi jih radi imeli ob sebi pri posredovanju

v družinskih prepirih in tudi pri opravljanju drugih nalog, kot so obravnava mladoletnikov, pogovori z otroki in drugo. Policisti imajo po njih ugotovitvah relativno dobro mnenje o socialnih delavcih oziroma delavkah. Sodelovanje kriminalistov in delavcev centrov za socialno delo je proučevala tudi Gorenakova (2007), ki je ugotovila, da na sodelovanje in odnose med kriminalisti in delavci centrov za socialno delo vplivajo interpersonalne kompetence kriminalistov in uporaba njihovih komunikacijskih slogov. Meško et al. (2012) so med drugim proučevali stopnjo zaupanja policistov in prebivalcev do centrov za socialno delo in ugotovili, da je ta precej podpoprečna. Hkrati pa so ugotovili, da policisti in prebivalci v prihodnje delu centrov za socialno delo pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti pripisujejo večja pričakovanja.

Večina raziskav se ukvarja s proučevanjem odnosa in sodelovanja med policisti in socialnimi delavci z vidika policistov, nas pa je v pričujoči raziskavi zanimalo proučevanje dejavnikov sodelovanja socialnih delavcev s policisti. Za cilj smo si postavili identifikacijo dejavnikov, s katerimi socialni delavci ocenjujejo svoje sodelovanje s policisti, in ugotoviti njihovo medsebojno povezanost.

2 Opis uporabljene metode, instrumentarij in vzorec

2.1 Opis vzorca, postopka in vprašalnika

Po javno dostopnih podatkih (Skupnost centrov za socialno delo, n. d.) je na vseh centrih za socialno delo (v nadaljevanju CSD) zaposlenih 1314 oseb, med njimi je 1066 strokovnih – socialnih delavcev. V raziskavi je sodelovalo 336 strokovnih – socialnih delavcev, kar predstavlja 25,6 % vseh strokovnih – socialnih delavcev, zaposlenih na CSD v Republiki Sloveniji. Prevladovale so ženske, saj jih je bilo kar 90,4 %, moških pa 9,6 %. Njihova povprečna starost je bila 41,37 let. Njihova povprečna delovna doba je bila 17,44 let, na CSD pa so delali v povprečju 13,97 let. Večina anketirancev (76,4 %) je imela univerzitetno izobrazbo ali več, 12,8 % jih je imelo visoko strokovno izobrazbo, 8,4 % višješolsko izobrazbo in 2,4 % srednješolsko izobrazbo. Največ anketirancev (34,3 %) je bilo z območja Ljubljane, sledijo anketiranci z območja Kranja (17,6 %), Celja (14,9 %), Murske Sobote (11,9 %), Novega mesta (10,7 %), Maribora (6,3 %), Krškega (1,8 %), Nove Gorice (1,5 %) in Kopra (0,9 %). Dnevno je s policisti sodelovalo le 1,8 % anketirancev, 25,0 % jih je s policisti sodelovalo tedensko, 36,4 % mesečno in 36,7 % nekajkrat letno.

Vprašalnik je bil sestavljen iz 56 trditev, ki se nanašajo na službeni odnos, službeno komuniciranje in skupno reševanje

službenih problemov, poznavanje pristojnosti in odgovornosti, izboljšanje sodelovanja in kompetence policistov, na katere so anketiranci odgovarjali na Likertovi petstopenjski lestvici. Sledilo je sedem vprašanj demografskega značaja. Vprašalnike s spremnim dopisom, ki smo jim priložili ovojnice za povratno pošto, smo osebno po dogovoru dostavili na posamezne centre za socialno delo. Anketiranje je potekalo od novembra 2010 do marca 2011.

2.2 Uporabljene metode

Uporabili smo neeksperimentalno raziskovanje, metoda dela je bila terenska študija, podatke smo zbirali z anketnim vprašalnikom. Uporabljene statistične metode so bile opisna statistika, faktorska analiza, korelacijska analiza, t-test, analiza variance in regresijska analiza. Za ugotavljanje zanesljivosti merjenja smo uporabili metodo Cronbach α (0,948), kar pomeni, da je zanesljivost merjenja zgledna (Ferligoj, Leskošek in Kogovšek, 1995).

3 Analiza in interpretacija rezultatov

V nadaljevanju najprej predstavljamo rezultate faktorske analize, ki smo jo uporabili za združevanje spremenljivk na podlagi skupnih lastnosti. S pomočjo faktorske analize smo dobili manjše število novih spremenljivk – faktorjev, ki smo jih vključili v nadaljnje analize.

3.1 Faktorska analiza – sodelovanje s policisti

V faktorsko analizo smo vključili 41 trditev, s katerimi smo merili ocene in stališča anketiranih delavcev CSD do sodelovanja s policisti. Za ugotavljanje primernosti podatkov za faktorsko analizo smo uporabili KMO in Bartlettov test. Ugotovili smo, da je vzorčenje ustrezno (KMO = 0,897; Bartlettov test: $\chi^2 = 7875,688$, $df = 820$, $p = 0,000$). Faktorska analiza (metoda glavne osi, rotacija Oblimin) je dala štiri faktorje, ki pojasnjujejo 48,42 % celotne variance sodelovanja med policijo in CSD.

V prvi faktor, s katerim smo pojasnili 28,17 % variance, se je naložilo 10 spremenljivk, ki se nanašajo na oceno službenih odnosov med delavci CSD in policisti. Te spremenljivke smo združili in združeno spremenljivko poimenovali *Službeni odnosi*. V drugi faktor, s katerim smo pojasnili 9,48 % variance, se je naložilo 10 spremenljivk, ki se nanašajo na izboljšanja sodelovanja s policisti. Vse te spremenljivke smo združili in združeno spremenljivko poimenovali *Izboljšanje sodelovanja s policisti*. V tretji faktor, s katerim smo pojasnili 6,22 % variance, se je naložilo 10 spremenljivk, ki se nanašajo na pozna-

vanje pristojnosti in odgovornosti delavcev CSD ter policistov. Vse te spremenljivke smo združili in združeno spremenljivko poimenovali *Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti*. V zadnji, četrti faktor, s katerim smo pojasnili 4,55 %

variance, se je naložilo 8 spremenljivk, ki se nanašajo na skupno reševanje službenih problemov. Vse te spremenljivke smo združili in združeno spremenljivko poimenovali *Reševanje službenih problemov*. Rezultate prikazujemo v Tabeli 1.

Tabela 1: Rezultati faktorске analize – sodelovanje s policisti

Lestvica (1–5)	Faktorske uteži	Srednja vrednost	Standardni odklon
<i>Službeni odnosi (F1) (srednja vrednost = 3,97)</i>			
Naši odnosi so korektni	,864	4,06	0,73
Naši odnosi so konstruktivni	,708	3,90	0,72
Naši odnosi so spoštljivi	,707	4,16	0,72
Naši odnosi so odkriti	,703	3,83	0,81
Naši odnosi so objektivni	,700	3,86	0,72
Naši odnosi so iskreni	,689	3,76	0,80
Naši odnosi so profesionalni	,679	4,20	0,69
Naši odnosi so tolerantni	,650	3,93	0,74
Naši odnosi so kooperativni	,637	3,95	0,71
Naši odnosi so prijazni	,628	4,11	0,72
Cronbach's alpha = 0,932**			
<i>Izboljšanje sodelovanja s policisti (F2) (srednja vrednost = 3,63)</i>			
Organizirati bi morali stalne skupine policistov ali kriminalistov za reševanje istovrstnih problemov.	,729	3,77	0,92
Organizirati bi morali stalne skupine delavcev CSD za reševanje istovrstnih problemov.	,722	3,73	0,96
Preveč dela in raznolikost primerov, ki jih obravnavamo delavci CSD, so ovira boljšemu sodelovanju s policisti in kriminalisti.	,717	3,52	1,08
Preveč dela in raznolikost primerov, ki jih obravnavajo policisti in kriminalisti, so ovira boljšemu sodelovanju z nami.	,713	3,46	1,04
Več bi se morali medsebojno informirati o skupnih zadevah.	,562	3,85	0,83
Hitro menjavanje policistov in kriminalistov je ovira boljšemu sodelovanju z nami.	,558	3,21	1,06
Bolje bi se morali poznati.	,557	3,53	0,98
Koristna bi bila specializacija po posameznih področjih dela.	,541	4,02	0,83
Hitro menjavanje kadrov v CSD je ovira boljšemu medsebojnemu sodelovanju s policisti in kriminalisti.	,537	3,17	1,16
Organizirati bi morali skupna izobraževanja.	,503	4,04	0,77
Cronbach's alpha = 0,861**			
<i>Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti (F3) (srednja vrednost = 3,27)</i>			
Poznam možnosti policistov in kriminalistov na področjih, kjer se naše delo prepleta.	,793	3,28	0,78
Poznam pooblastila policistov in kriminalistov na področjih, kjer se naše delo prepleta.	,764	3,32	0,71
Poznam odgovornosti policistov in kriminalistov na področjih, kjer se naše delo prepleta.	,753	3,32	0,76

Poznam pristojnosti policistov in kriminalistov na področjih, kjer se naše delo prepleta.	,741	3,40	0,74
Poznam zakonske določbe, ki govorijo o delu policistov in kriminalistov, na področju, kjer se naše delo prepleta.	,681	3,23	0,81
Policisti in kriminalisti dobro poznajo zakonske določbe, ki govorijo o delu CSD na področju, kjer se naše delo prepleta.	,661	3,14	0,85
Policisti in kriminalisti dobro poznajo možnosti delavcev CSD na področju, kjer se naše delo prepleta.	,632	3,17	0,82
Policisti in kriminalisti dobro poznajo pristojnosti delavcev CSD na področju, kjer se naše delo prepleta.	,613	3,34	0,80
Policisti in kriminalisti dobro poznajo odgovornosti delavcev CSD na področju, kjer se naše delo prepleta.	,609	3,30	0,81
Policisti in kriminalisti dobro poznajo pooblastila delavcev CSD na področju, kjer se naše delo prepleta.	,579	3,24	0,80
Cronbach 's alpha = 0,918**			
<i>Reševanje službenih problemov (F4) (srednja vrednost = 3,57)</i>			
O skupnih problemih se pogovarjamo.	,756	3,58	0,87
Srečujemo se na skupnih sestankih, kjer rešujemo probleme.	,753	3,45	0,99
O skupnih problemih se posvetujemo.	,718	3,61	0,84
O skupnih problemih se dogovarjamo.	,691	3,62	0,87
Srečujemo se ob zapletenih primerih in jih skušamo rešiti.	,617	3,95	0,91
Srečujemo se na terenu ob neposrednih problemih, ki jih rešujemo.	,584	3,12	1,05
O skupnih problemih se medsebojno informiramo.	,558	3,73	0,79
Komuniciramo neposredno osebno.	,335	3,49	0,92
Cronbach 's alpha = 0,875**			
Opombe: 1 – sploh se ne strinjam, 5 – popolnoma se strinjam;			
** zgleđna zanesljivost¹			

3.2 Faktorska analiza kompetence policistov

V nadaljevanju nas je zanimalo, kako socialni delavci ocenjujejo kompetence policistov glede na izkušnje pri sodelovanju s policisti, kot so: dostopnost, komunikativnost, iskrenost, zaupnost, pravičnost, odkritost, spoštljivost in drugo.

V analizo smo vključili 15 trditev, s katerimi smo merili prej omenjene kompetence policistov. Za ugotavljanje primernosti podatkov za faktorsko analizo smo uporabili KMO

in Bartlettov test. Ugotovili smo, da je vzorčenje ustrezno (KMO = 0,953; Bartlettov test: $\chi^2 = 3609,069$, $df = 105$, $p = 0,000$). Faktorska analiza (metoda glavne osi) je dala en faktor, ki pojasnjuje 58,75 % celotne variance kompetenc policistov. Trditve smo združili v spremenljivko, ki smo jo poimenovali *Medosebne kompetence policistov*. Rezultate prikazujemo v Tabeli 2.

Tabela 2: Rezultati faktorjske analize kompetence policistov

<i>Lestvica (1–5)</i>	<i>Faktorske uteži</i>	<i>Srednja vrednost</i>	<i>Standardni odklon</i>
<i>Medosebne kompetence policistov (srednja vrednost = 3,95)</i>			
korektnost	,845	4,09	0,81
zanesljivost	,831	4,03	0,85
odkritost	,824	3,87	0,89
prijaznost	,802	4,05	0,86
natančnost	,799	3,86	0,82
pravičnost	,799	3,94	0,85
spoštljivost	,794	4,06	0,93
dostopnost	,761	4,14	0,79
iskrenost	,761	3,88	0,87
objektivnost	,744	3,86	0,79
tolerantnost	,729	3,79	0,79
realnost	,727	3,85	0,82
zaupljivost	,705	3,69	0,85
komunikativnost	,694	4,06	0,84
samozavestnost	,653	4,13	0,81
Cronbach 's alpha = 0,956**			
Opombe: 1 – sploh se ne strinjam, 5 – popolnoma se strinjam; ** zgodna zanesljivost³			

3.3 Ugotavljanje povezanosti in razlik

Zanimalo nas je, ali obstajajo statistično značilne razlike med faktorji glede na pogostost sodelovanja. S pomočjo analize variance smo ugotovili, da obstaja statistično pomembna razlika pri spremenljivki *Reševanje službenih problemov* glede na pogostost sodelovanja ($F = 2,992$; $p = 0,031$, srednja vrednost 3,57). Anketiranci, ki s policisti sodelujejo dnevno (4,23) in tedensko (3,67), so to spremenljivko ocenili nadpovprečno, anketiranci, ki s policisti sodelujejo mesečno (3,56) in nekajkrat letno (3,51), pa so jo ocenili podpovprečno.

Prav tako smo ugotovili, da obstaja statistično pomembna razlika pri spremenljivki *Medosebne kompetence policistov* ($F = 3,612$; $p = 0,014$, srednja vrednost 3,95). Anketiranci, ki s policisti sodelujejo dnevno (4,50) in tedensko (4,09), so jo

ocenili nadpovprečno, anketiranci, ki s policisti sodelujejo mesečno (3,87) in nekajkrat letno (3,85), pa podpovprečno.

Da bi ugotovili statistično značilno povezanost med posameznimi spremenljivkami, smo uporabili Pearsonov korelacijski koeficient. Rezultate prikazujemo v Tabeli 3.

³ Spodnje meje zanesljivosti (Ferligoj et al., 1995); Cronbach α večji od 0,81 – zgodna zanesljivost; Cronbach α med 0,7 in 0,8 – zelo dobra zanesljivost; Cronbach α med 0,6 in 0,7 – zmerna zanesljivost; Cronbach α manjši od 0,6 – komaj sprejemljiva zanesljivost.

Tabela 3: Rezultati statistično značilne povezanosti med posameznimi spremenljivkami

Združena spremenljivka	Medosebne kompetence policistov	Službeni odnosi	Izboljšanje sodelovanja s policisti	Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti	Reševanje službenih problemov
Medosebne kompetence policistov	1	,616**	,125*	,420**	,439**
Službeni odnosi		1	,064	,454**	,482**
Izboljšanje sodelovanja s policisti			1	,099	,106
Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti				1	,484**
Reševanje službenih problemov					1

** p = <0,01; * p = <0,05

Ugotovili smo, da tisti anketiranci, ki pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivko *Medosebne kompetence policistov*, tudi pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivke *Službeni odnosi*, *Izboljšanje sodelovanja s policisti*, *Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti* ter *Reševanje službenih problemov*. Prav tako smo ugotovili, da tisti anketiranci, ki pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivko *Službeni odnosi*, tudi pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivki *Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti* ter *Reševanje službenih problemov*. Prav tako smo ugotovili, da tisti anketiranci, ki pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivko *Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti*, tudi pogosteje pozitivno ocenjujejo spremenljivko *Reševanje službenih problemov*.

3.4 Ugotavljanje vpliva dejavnikov na službene odnose

S pomočjo regresijske analize smo ugotavljali vpliv posameznih dejavnikov na službene odnose. Opravili smo regresijsko analizo, in sicer tako, da smo kot odvisno spremenljivko določili »Službeni odnosi«, kot neodvisne spremenljivke pa smo določili »Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti«, »Reševanje službenih problemov« in »Medosebne kompetence policistov«.

Rezultate hierarhične regresije za odvisno spremenljivko »Službeni odnosi« prikazujemo v Tabeli 4.

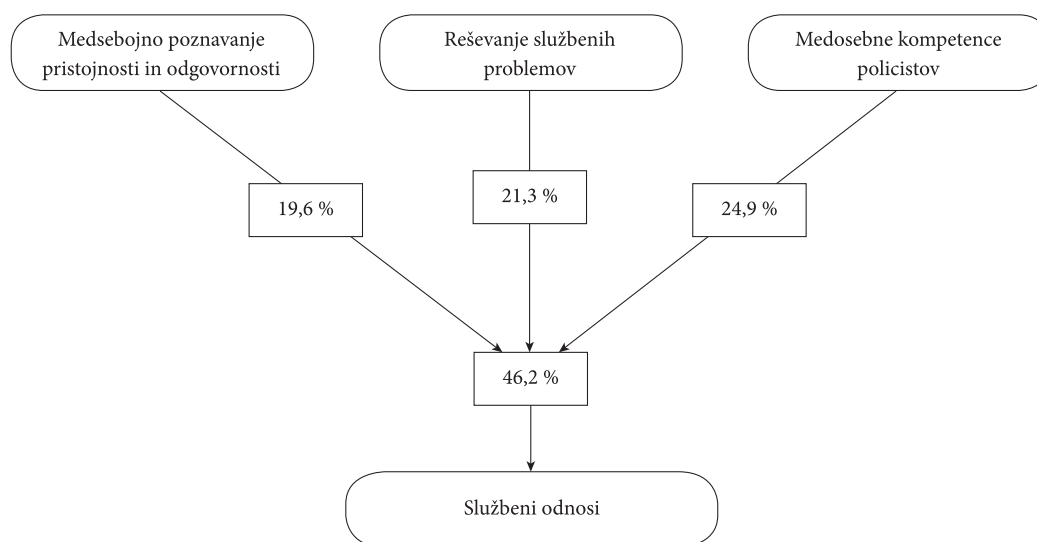
Tabela 4: Rezultati hierarhične regresije za odvisno spremenljivko »Službeni odnosi«

SPREMENLJIVKE	R ²	ΔR ²	df	F	p
Medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti	,196	,196	1	61,754	,000
Reševanje službenih problemov	,309	,213	1	56,935	,000
Medosebne kompetence policistov	,462	,249	1	72,458	,000

Rezultati regresije kažejo, da smo skupno pojasnili 46,2 % variabilnosti *Službenih odnosov*. Z *Medsebojnim poznavanjem pristojnosti in odgovornosti* smo pojasnili 19,6 % variabilnosti *Službenih odnosov*, nato smo dodatno pojasnili še 21,3 % variabilnosti *Službenih odnosov* z *Reševanjem službenih problemov*. Z *Medosebnimi kompetencami policistov* smo dodatno pojasnili še 24,9 % variabilnosti *Službenih odnosov*. Vpliv dejavnikov na odvisno spremenljivko *Službeni odnosi* prikazujemo na Sliki 1.

vega sodelovanja s policisti. Ti dejavniki so: službeni odnosi, medsebojno poznavanje pristojnosti in odgovornosti, reševanje službenih problemov, izboljšanje sodelovanja s policisti in medosebne kompetence policistov. Ugotovili smo, da socialni delavci, ki pogosteje sodelujejo s policisti, bolj pozitivno ocenjujejo njihovo reševanje službenih problemov kot tisti, ki s policisti sodelujejo redkeje. Podobno kot Gorenakova (2007) smo ugotovili, da socialni delavci, ki pogosteje sodelujejo s policisti, bolje ocenjujejo njihove medosebne kompetence.

Slika 1: Vpliv dejavnikov na Službene odnose

4 Razprava

Za uspešno delo in reševanje problemov je pomembno sodelovanje med organizacijami in posamezniki. Še zlasti je sodelovanje pomembno na področjih, ki jih pokrivata policija in socialno varstvene organizacije, saj jima je skupno prizadevanje za to, da bi se žrtev počutila varno in da bi storilec prevzel odgovornost za storjeno dejanje ter nastale posledice. Sodelovanje med policijo in centri za socialno delo je pomembno, na sodelovanje in odnose med organizacijami ter posamezniki pa vplivajo različni dejavniki, kar je bilo ugotovljeno že v različnih domačih in tujih raziskavah (Gorenak, 2007; Koncilja, 2002; Liddle in Gelsthorpe, 1993; Lobnikar in Pagon, 1995; Palmer in Pagon, 2002; Phillips et al., 2002; Trojanovicz, 1990).

V pričujočem prispevku smo proučevali sodelovanje med policijo in centri za socialno delo oziroma med policisti in delavci centrov za socialno delo z vidika, kot ga vidijo socialni delavci. Identificirali smo pet dejavnikov, s katerimi smo merili ocene in stališča delavcev centrov za socialno delo do njihovega

Ugotovili smo tudi, da socialni delavci, ki pogosteje pozitivno ocenjujejo medosebne kompetence policistov, tudi pogosteje poročajo o dobrih službenih odnosih, potrebi po izboljšanju sodelovanja s policisti, dobrem medsebojnem poznavanju pristojnosti in odgovornosti ter učinkovitem reševanju službenih problemov. Ugotovili smo, da na službene odnose med policisti in socialnimi delavci vplivajo poznavanje medsebojnih pristojnosti in odgovornosti, skupno reševanje službenih problemov in medosebne kompetence policistov. Z vsemi naštetimi dejavniki smo skupno pojasnili 46,2 % variance službenih odnosov. Konkretnije smo ugotovili, da ima poznavanje medsebojnih pristojnosti in odgovornosti 19,6 odstoten vpliv na službene odnose, dodatno na službene odnose vpliva skupno reševanje problemov, saj smo pojasnili 21,3 % variance in medosebne kompetence policistov, saj smo z njimi pojasnili 24,9 % variance službenih odnosov.

Predstavljenе ugotovitve potrjujejo, da je za uspešno sodelovanje in učinkovito reševanje problemov, ki so skupni policiji in centrom za socialno delo, treba graditi dobre odnose,

dobro poznati medsebojne pristojnosti in odgovornosti ter si prizadevati za skupno reševanje službenih problemov. Glede na raziskave, ki so že bile opravljene v slovenskem prostoru, pa lahko ugotovimo, da v obeh institucijah medsebojnemu sodelovanju namenjajo vedno več pozornosti, da si prizadevajo graditi kvalitetne medsebojne odnose, ki temeljijo na pogostejšem sodelovanju in dobrem poznavanju pristojnosti ter odgovornosti obeh institucij. Prav tako je pomembno, da v obeh institucijah permanentno spremljajo kvaliteto odnosov in sodelovanja med njimi ter da z različnimi ukrepi odpravljajo tiste dejavnike, ki zavirajo razvoj dobrih, odkritih, transparentnih in učinkovitih službenih odnosov, v cilju učinkovitejšega delovanja obeh institucij.

Literatura

- Dean, C. W., Lumb, R., Proctor, K., Klopovic, J., Hyatt, A. in Hamby, R. (2000). *Social work and police partnership: A summons to the village strategies and effective practices*. Pridobljeno na <http://www.ncgccd.org/pubs/SWAPP.pdf>
- Ferligoj, A., Leskošek, K. in Kogovšek, T. (1995). *Veljavnost in zanesljivost merjenja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Goldstein, H. (1977). *Policing a free society*. Cambridge: Ballinger.
- Gorenak, I. (2007). Sodelovanje kriminalistov s centri za socialno delo. *Socialno delo*, 46(4-5), 199-205.
- Gorenak, I., Rančigaj, K. in Lobnikar, B. (2007). Sodelovanje policijskih organizacij s centri za socialno delo. V B. Lobnikar (ur.), 8. *slovenski dnevi varstvoslovja* (19 str.). Bled: Fakulteta za varnostne vede.
- Jere, M., Sotlar, A. in Meško, G. (2012). Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 3-13.
- Klinar Blaznik, A. (2007). *Prijazna in sodobna: Slovenija, socialna država*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
- Kolenc, T. (2002). *Slovenska policija*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Koncilija, F. (2002). *Sodelovanje med policijo in centri za socialno delo* (Diplomska naloga). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Lauffer, A. (1984). *Strategic marketing for not-for-profit organizations: Program and resource development*. New York: Macmillan.
- Liddle, M. A. in Gelsthorpe, L. R. (1993). *Crime prevention and inter-agency co-operation*. London: Home Office.
- Lobnikar, B. in Pagon, M. (1995). Elementi socialnega dela pri opravljanju policijske dejavnosti. *Zbornik strokovno-znanstvenih razprav*, 8, 165-177.
- Meško, G. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo izziv za Slovensko policijo? *Teorija in praksa*, 38(2), 272-289.
- Meško, G. in Lobnikar, B. (2005). Policijsko delo v skupnosti: razumevanje uvoženih idej, njihova kontekstualizacija in implementacija. V G. Meško, M. Pagon in B. Dobovšek (ur.), *Izzivi sodobnega varstvoslovja* (str. 89-109). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti: poročilo ciljnega raziskovalnega projekta*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Milošević Arnold, V. in Postrak, M. (2003). *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba.
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2013). *Socialno varstvene storitve*. Pridobljeno na http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/socialnovarstvene_storitve/
- Palmer, T. in Pagon, M. (2002). Socialno delo v policiji. V M. Pagon (ur.), 3. *slovenski dnevi varstvoslovja* (6 str.). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Pečar, J. (1974). Socialnemu delu podobna dejavnost v službah javne varnosti. *Teorija in praksa*, 11(3), str. 289-305.
- Pečar, J. (2001). Preprečevanje kriminalitete v (lokalni) skupnosti. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 52(3), str. 200-208.
- Phillips, C., Jacobson, J., Prime, R., Carter, M. in Considine, M. (2002). *Crime and disorder reduction partnership: Round one progress*. London: Home Office.
- Sholckley-Zalabak, P. (1999). *Fundamentals of organizational communication* (4th ed.). New York: Longman.
- Skupnost centrov za socialno delo. (n. d.). Pridobljeno na <http://www.scsd.si/seznam-centrov-za-socialno-delo.html>
- Trojanowicz, R. (1990). *Community policing*. Cincinnati: Anderson.
- Trunk Širca, N. in Tavčar, M. I. (1998). *Management nepridobitnih organizacij*. Koper: Visoka šola za management.
- Ury, W. (1998). *Od nasprotovanja do sodelovanja: kako preseči za vrnitev*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Vollmer, A. (1919). The policeman as a social worker. V *International Association of Chief of Police: Proceedings 26th Convention, April 14-16, 1919* (str. 32-38).
- Vollmer, A. (1930). *Meet the lady cop*. Pridobljeno na <http://www.unz.org/Public/TheSurvey-1930mar15-00702?View=PDF>
- Wilson, J. Q. (1968). *Varieties of police behavior*. Cambridge: Harvard University Press.
- Zakon o socialnem varstvu. (2007). *Uradni list Republike Slovenije*, (3/07).

The Cooperation of Social Workers and Police Officers

Vinko Gorenak, Ph.D., Associate Professor, external collaborator at Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Slovenia.

Irena Gorenak, Ph.D., Associate Professor at the Faculty of Logistics, University of Maribor, Slovenia, e-mail: irena.gorenak@fl.uni-mb.si

That cooperation and relations between individuals and organizations as necessary to successfully and efficiently achieve their objectives has been argued by a number of researchers, both nationally and internationally. Cooperation that is based on positive and transparent relations is particularly important for organizations whose objective is to serve members of the community. There is a general consensus between the police and social services concerning the importance of close cooperation, which, according to research findings, is strengthening and improving. Cooperation between organizations, apart from various written rules, agreements, and responsibilities, is based on relations between different members of these organizations that are in their daily operations more or less successfully cooperating. This survey was conducted among 336 workers from the Social Work Centre of the Republic of Slovenia. The survey used factor analysis and five factors were identified, with which social workers' cooperation with police officers was measured based on their ratings and viewpoints. These factors are: work relations, mutual knowledge of duties and responsibilities, solving work problems, improving cooperation with police officers, and interpersonal competencies of police officers. The findings have shown that there is a positive correlation between the factors and that, in total, 46.2% of 'work relations' variance can be explained. More specifically, the findings revealed that mutual knowledge of duties and responsibilities influences work relations to 19.6%. Furthermore, work relations are also influenced by mutual problem solving as well as by interpersonal competencies of police officers, which were explained with 21.3% and 24.9% of the variance, respectively. Therefore, we argue that both institutions need to permanently follow up the quality of relations and cooperation between them. As a challenge, an identification of factors was provided which inhibits good, honest, transparent and efficient work relations and cooperation, along with the search and use of various measures for eliminating them so as to achieve a more efficient operation of both institutions.

Keywords: work relations, cooperation, police officers, social workers, Slovenia

UDC: 351.74+364-78